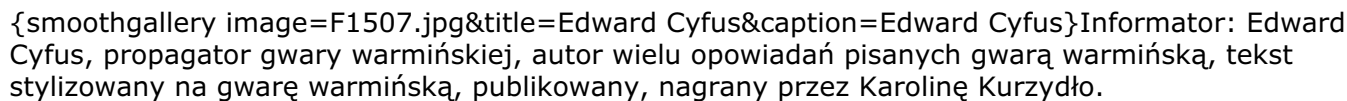

Tekst gwarowy — Dorotowo 1

Autor: Justyna Garczyńska

Informator: Edward Cyfus, propagator gwary warmińskiej, autor wielu opowiadań pisanych gwarą warmińską, tekst stylizowany na gwarę warmińską, publikowany, nagrany przez Karolinę Kurzydło.

Kołam do Łolsztyna

{vm}T0121.mp3|L{/vm} {tt}mówię; asynchroniczna wymowa głoski w’ (w’ > ź), szeroka wymowa ę i zanik nosowości w wygłosie|Mózia{/tt} do moji Matyldy, {tt}wiesz, asynchroniczna wymowa głoski w’ (w’ > ź), wymowa głoski e (< stpol.) jako e, ey, y|ziysz{/tt}, jutro pojoda {tt}kołem, tj. rowerem; szeroka wymowa samogłoski e przed spółgłoską nosową|kołam{/tt} do Łolsztyna. Downo {tt}końcówka 1. os. lp. czasu przeszłego -em, która może odrywać się od tematu fleksyjnego, por. downo am łuz tam nie buł ‘dawno już tam nie byłem’|am{/tt} łuz tam nie buł. Łostotni roz pewno łojskygo lata. Co mom w {tt}chałupie; asynchroniczna wymowa głoski p’ jako ps|chałupsie{/tt} {tt} zbliżenie artykulacyjne przyrostka bezokolicznika –eć do przyrostka –ić (-yć) poprzez podwyższenie artykulacji samogłoski e do ei|siedzić{/tt}. Lato mowam latoś nie za gorounce, {tt}będzie; szeroka i asynchroniczna wymowa nosówki przedniej ę w śródgłosie|bandzie{/tt} fejn łoboczyć jek tam tero w tam {tt}wymowa końcówek N. i Msc. lp. oraz C. i N. Im. –ym, –ymi przymiotników i zaimków jako -em // eym//-am oraz -emy // eymy// -amy|naszam{/tt} Łolsztynie wyglounda. - Tyś łuz {tt}całkiem; wymowa głoski pochylonej a jako o, szeroka wymowa e przed m jako a, twarda wymowa k’|cołkam{/tt} łogłupsioł, kołam do Łolsztyna, toć tyś łusz nie je młody szurek, Klyjmens. Ale pogodała, pogodała, {tt}jak; przejście ja- w je- w nagłosie|jek{/tt} to zawdy mojo staro, ale jek am {tt}rano; przejście ra- w re- w nagłosie|reno{/tt} ło {tt}piątej; asynchroniczna wymowa p’ jako ps, wąska wymowa ą jako un, przejście -ej w -i/-y w wygłosie|psiunty{/tt} wstoł, łobleka {tt}była; cofnięcie artykulacji y przed spółgłoską ł|buła{/tt} fejn łubiglowano i te {tt}najnowsze; przedrostek stopnia najwyższego przymiotników no-|nonowsze{/tt} zoki, co mnie na {tt}kiermasz; twarda wymowa ogólnopolskiej grupy kie, mazurzenie (tu sz > s)|kermas{/tt} kupsiuła tysz leżeli już fejn {tt}urzychtowane ‘przygotowane’;, podwyższona wymowa samogłoski y|urzychtowane{/tt}. Wypsiuł am tło {tt}stóf mleka = staw mleka; fonetyka międzywyrazowa ubezdźwięczniająca (nieudźwięczniająca) – wymowa bezdźwięczna spółgłosek na końcu (w wygłosie) pierwszego wyrazu przed drugim wyrazem, który zaczyna się na samogłoskę lub na spółgłoski r, l, ł, m, n|stóf mlyka{/tt}, mniedzionku {tt}spsioł nogowka = spiał nogawkę, podwyższona i odnosowiona wymowa nosówki tylnej ą przed ł; szeroka wymowa i utrata rezonansu nosowego nosówki ę w wygłosie|spsioł nogowka{/tt} na koło i do Łolsztyna. A mózia wom, {tt}pięknie; rozłożona wymowa p’ jako ps, szeroka wymowa nosówki przedniej ę w śródgłosie|psianknie{/tt} je tak reno wstać na wsi, ptoki spsieywajo jek by {tt}mieli; asynchroniczna wymowa głoski m’|mnieli{/tt} zapłacóne. I spraziedliwie {tt}powiem; zanik wargowości (w’ > ź), szeroka wymowa samogłoski e przed spółgłoską nosową|poziam{/tt}, mowam łu {tt}forma liczby podwójnej zaimka nas|noju{/tt} na {tt}Warmii; asynchroniczna wymowa głoski m’ z zanikiem wargowości (m’ > ń)|Warniji{/tt} nolepsze pozietrze, wszandzie fejn zielóno, a ziamnia jek puchnie! Ale jek am do tyj szosiji dojechał, łoros mi sia gamba śniać przestała. Tak gwołt ołtów tom jo i w Gyczwóldzie na {tt}Msc. lp. r.m. zakończony na –e|kermasie{/tt} nie zidzioł. Jodu, jodu, i cole ma na tu łolsztyńsko droga wpuścić nie chcu. A potam to ma prazie do rowa nie zepchli. A nogorsze su te z Warszawy, jek by jam co chto w Łolsztynie za darmo {tt}obieczywał; labializacja, asynchroniczna wymowa b’ jako bź, wymowa pochylonego e jako y|łobziycówoł{/tt}. Jenygo przy Kortozie tom łuz bes mała {tt}nieustalone użycie przyimków bez i przez|bez{/tt} pisk nie rznół. No łustoł ścieyrwo tam swojam {tt}wymowa końcówek N. i Msc. lp. oraz C. i N. Im. –ym, –ymi przymiotników i zaimków jako -em //

eym// -am oraz -emy // eymy// -amy | czerwónam{ /tt} ołtam i mózi „ rowam, dziodku, rowam”. No ty stinolu jekiś. Bez dwadzieścia lot rychło, dwa razy na tydzień am na targ do Łolsztyna kołam {tt} cofnięcie artykulacji i przed spółgłoską ł|jeździuł{/tt} z jolkami, {tt} asynchroniczna wymowa głoski m’ | śniotanu{/tt}, maślam abo {tt} szeroka i asynchroniczna wymowa nosówki przedniej ę w śródgłosie; wymowa końcówek N. i Msc. lp. oraz C. i N. Im. – ym, – ymi przymiotników i zaimków jako -em // eym// -am oraz -emy // eymy// -amy | zarżniantami{/tt} kokoszami i zawdy am mniół mniejsce na drodze. Diobu z tobu szurku, mózia sobzie. A jydź ty tam swojam czerwónam ołtam dali, to łoboczywam jek daleko dojedziesz. Jekoś am w końcu dojechoł, {tt} ziancy = więcej; asynchroniczna wymowa głoski w’, szeroka i asynchroniczna wymowa nosówki przedniej ę w śródgłosie, przejście -ej w -i/-y w wygłosie | ziancy{/tt} doszet jek dojechoł, bo po Łolsztynie kołam tero nie dojdiesz. Fejny tan Łolsztyn. Łod łójskygo lata gwołt {tt} porobili; asynchroniczna wymowa głoski b’ | porobzili{/tt}. Tretuary jek w Rejchu am zidzioł, jek am łu tany Hildy na złotych godach buł. Tło tych ołtów za gwołt. I {tt} niemieckie; asynchroniczna wymowa głoski m’ | mniecekie{/tt} i {tt} ruskie; twarda wymowa ogólnopolskiej grupy kie|ruske{/tt} i rozmaite. Nie jidzie kołam jechać. Tom zsiot i przy kole szed, aż ma jedan policmon zaczepiuł i sia spytoł czy jom aby nie je łupsity. Słowniczek kermas – odpustkoło – rower łobleka – ubranie, garnitur łoboczyć – zobaczyć łoroż - naraz łójskygo lata – zeszłego lata łubiglowano - wyprasowana łurichtowane – przygotowanem niedzionka – agrafka policmon - policjant stinol - smarkacz stóń – blaszany, litrowy kubek z uchemszurek – chłopiectanta - ciotkatretuary - chodnikizoki – skarpety